

Atari Messe -91

HEIKKI RASIMÄKI

Tulevaisuuden uskoa ataristeille

Atari ST voi hyvin ja menestyy. Siitä käy todisteeksi tämä messuraportti Saksasta.

Vuoden suurimmat Atari-messut pidettiin elokuussa Düsseldorfissa. Suomen surkean Atari-tilanteen tuntevalle messut olivat lähes uskonnollisen valaistumisen aikaa. Runsaan ja monipuolisen tarjonnan keskellä paras lähestymistapa oli hankkiutua minkä tahansa näyttelypöydän ääreen, kysyä "What am I looking at?" ja vaihua hiljaa ekstaasiin esittelijän perehdyttäessä tuotteensa hienouksiin.

VGA-näyttö Atariin

Kun vuosiluku kirjoitetaan numeroin 1991, voidaan STE:n tarjoamaa 16 väriä 320 x 200 resoluutiolla pitää edistyskellisenä grafiikkana? Tai edes hyvänä sellaisena. Olkoonkin, että värit valitaan 4096 värin paletista. TT esittää samaiset 16 väriä 640 x 400 resoluutiolla, mutta sekään ei ole edes VGA-tasoa, joka sentään on PC-puolella ollut vallalla jo pitkään.

Atari-käyttäjän pelastukseksi lehahtavat oheislaittevalmistajat, joiden grafiikkakorttivalikoimasta löytyy jokaiselle jotakin niin suorituskyvyn kuin hinnankin suhteen. Tavallisen ST:n omistaja päivittää näyttönsä VGA:ksi esimerkiksi sveitsiläisellä ODIN-kortilla. Atarin monitoriliitäntään tuupattuna se mahdollistaa 256 värin low-resolution-

tilan tai 16 värin VGA-resoluution. Lisäksi näytön virkistystaajuus nousee 60 Hz:iin, mikä tietysti rasittaa silmiä vähemmän. Valmiina aparaattina ODIN maksaa DEM 500 (noin 1000 mk) ja legopalikkamaisena rakennussarjana DEM 300 (noin 600 mk).

Super-VGA:sta pääsee nauttimaan amerikkalaisella OmniChrome-grafiikka-adapterilla. Kyseessä on päivitettävä systeemi, jossa on koko ajan käytössä 256 väriä 16,7 miljoonan värin paletista. Resoluutio voidaan tarpeen ja kukkaron mukaan valita väliltä 640 x 200 - 800 x 600.

Tasan ei käy onnen lahjat

Olen 100 % varma, että tällä hetkellä jossain nyrkki puristuu joystickin ympärille ja keuhkot haikkovat ilmaa: Jumpe, nyt KungFuMasterNinjaFighter ... Väärin! Jotta ohjelma voisi käyttää parantunutta resoluutiota tai n+1 väriä, on sen oltava joko GEM-pohjainen (ei peliohjelmien suosiossa, liian hidas) tai juuri tietyille grafiikkakortille ohjelmoitu (liikaa vaivaa ja liian pieni käyttäjäkunta).

Käytännössä parantuneesta grafiikasta pääsevät nauttimaan vain hyötyohjelmien käyttäjät. On kuitenkin olemassa keino, jolla voidaan lisätä Atarin erottelukykyä kaikkien ohjelmien

68030 SST - maailman nopein Atari ST-kiihdytinkortti?

Matrixin uusi grafiikkakortti mahdollistaa aidot 16,7 miljoonaa väriä ruudulle samanaikaisesti.

ST Book on Atari-perheen uusia tulokkaita. Paino vain kaksi kiloa.

kanssa. Sen nimi on OverScan.

OverScanin idea on seuraava: Tavallisesti Atari hukkaa osan kuvasta näytön ulkopuolelle. Sopivalla Atarin sisuskalujen konfiguroinnilla myös nämä ulkopuoliset alueet saadaan puristettua ruudulle. ST:ssä vaikutus on seuraava (TV/ Multisync.): low-res. 384 x 264/400 x 280, med-res. 768 x 264/812 x 280 ja hi-res. 752 x 480 (vain monitorilla).

OverScan on saatavilla ST- ja TT-malleihin rakennussarjana hintaan DEM 120 (240 mk) ST:lle ja DEM 300 (600 mk) TT:lle. Asennus kannattaa jättää ammattimiehille (naisille), jolle hallitse elektroniikkaa.

Turbokortti päivittää Atarin

Olette varmaan kuulleet amerikkalaisista, joista on hauskaa piilottaa 330 hevosvoiman V8 kuplavolkkarin konepellin alle? Mitäpä sanoisitte 520ST:stä, jonka vaatimattoman ulkokuoren alla säkättäisi Motorolan 68030 50 MHz taajuudella? Vieressä 68882 matematiikkaprosessori murskasi numeroita yhtä nopeasti. Muistiavaruutta löytyisi nöyrät 32 megatavua. Ennen kuin alatte arvailla, että minkähän väristä karpässientä sitä on tullut maisteltua, antakaa minun kertoa teille turbokorteista.

Turbo- eli kiihdytinkortti on piirilevyllinen elektroniikkaa, jonka tarkoituksena on päivittää eilispäivän tietokone tänäpäivän (ja jos mahdollista – huomispäivän) teholuokkaan. Tällainen päivitys on ensinnäkin halvempaa kuin kokonaan uuden tietokoneen hankkiminen ja toiseksi jo hankitut ohjelmat ovat yleensä ajokelpoisia myös päivituksen jälkeen.

Saksalainen MAKRO esitteli TURBO20- ja TURBO30-korttinsa. Ensin mainittu sopii ST, Mega, STE ja Stacy-mallin Atareihin. Samoin kuin isoveljensä se kiinnitetään vanhan keskusprosessorin tilalle. TURBO20:n sydän on 20 MHz:iin kiihdytetty CMOS 68000 -prosessori 32 kilotavun cache-muistilla varustettuna. Se riittää nostamaan systeemin suorituskyvyn kahdeksan kertaiseksi vakio ST:hen verrattuna. Peruspaketti maksaa DEM 699 (1400 mk).

Tehostettua takomista

TURBO30-kortilta löytyy kaksi prosessoria, tarvittaessa kolme.

Genlock-liitäntä ST/STE-Atareille, valmistajana saksalainen (kuinkas muuten) ELV. ELV valmistaa myös Genlockiin liitettäviä kuvankäsittelyyn tarkoitettuja laitteita.

Tärkein niistä on 68030-keskusprosessori, joka asiakkaan sadististen toivomusten mukaan voidaan piiskata joko 33, 40 tai 50 megahertsiin. Sen tueksi on mahdollista liittää samoilla taajuuksilla pyörivä 68882 matematiikkaprosessori.

Lisäksi kortilta löytyy tavallinen 8 MHz 68000, jonka olemassaolon tarkoituksen kerta-luokka on samaa tasoa Ferrarin etupuskuriin kiinnitetyn vetokoukun kanssa. Kyseessä on hätävara, se viimeinen lenkki, joka takaa yhteensopivuuden vakio-ST:lle julkaistun ohjelmistoon.

Muistia TURBO30-emolevyllä voi kasata 16 megatavua suoraan ja toiset 16 megatavua 32-bittiseen väylään liitettävällä muisti-piirillä. Näine hyvineen saavuttaa 40 MHz versio lähes 25-kertaisen systeeminopeuden. Hupi maksaa noin 6000 Suomen markkaa.

MacAtari

Smallien perheyritys on vahvoilla Atarin muilluttamisessa Macmaailmaan. Tätä toimintaa se harjoittaa kahden kiitosta ja palkintoja kahmineen tuotteensa avulla. Ensimmäinen niistä on Spectre GCR, MacIntosh-emulaattori, jonka ansiosta puheet ST:n pienestä ohjelmistotarjonnasta siirtyvät täältä ikuisuuteen.

Tavallisessa ST:ssä Spectre ajaa Macin ohjelmia 20 % nopeammin kuin MacPlus. Näyttö on pinta-alaltaan 30 % suurempi kuin Macissa, minkä lisäksi Spectre tukee suuren erotuskyvyn näyttöjä aina 1280 x 960 resoluutioon asti. MacIntoshin oma omituinen levykeformaattikaan ei ole ongelma, sillä Spectren alaisuudessa Mac-levykeiden luku ja kirjoitus onnistuu Atarin omassa levyase-

massa. Silloin tosin tarvitaan pari ROM-palikkaa, jotka eivät sisällä Spectren 300 dollarin kauppahintaan, mutta joita on saatavilla Mac-jälleenmyyjiltä.

Spectrestä julkaistaan lähiaikoina uusi versio, sarjanumeroltaan 3.1. Mielenkiintoiseksi sen tekee se, että siitä saattaa löytyä tuki Macin uudelle käyttöjärjestelmälle System 7:lle, joka pyörittää muun muassa Steve Jobin Next-koneita.

Lopulta on vielä tämä lumoava SCSI-kirjainyhdistelmä, joka on yleensä totuttu yhdistämään nopeisiin kiintolevyihin. Tämän liitännän ansiosta käytännössä lähes kaikki Macin oheislaitteet ovat Atarin ulottuvilla. Ja niitähän on tunnetusti paljon: CD-ROM-asemat, skannerit, laser-tulostimet, digitoijat. Siinä missä Spectre vähintään tuplasi Atarin ohjelmiston määrän (ehkä laadunkin), tekee MegaTalk saman oheislaitteille.

Lisää muistia

Moni ataristi on varmaan tuskastellut levyasemansa pientä tallennuskapasiteettia. 720 kilotavua levykkeelle voi ajaa ihmisen epätoivoon niistä onnettomista puhumattakaan, joilla tämä autuus on käytettävissä yksipuolisena. Onneksi sentään toiseksi levyasemaksi on mahdollista hankkia high density -sellainen. Hintaa 3,5 tuuman levyasemalle ja HD-adapterille tulee noin DEM 200 (400 mk). 5,25 tuuman versio on parikymppiä kalliimpi.

Voidakseen liittää SCSI-kiintolevyn Atariin, ei välttämättä tarvitse hankkia Spectreä ja MegaTalkia. Asian hoitaa jälleen keran hänen korkeutensa Adapteri Suuri. Tällä kertaa se muuttaa DMA-portin SCSI-liitännäksi.

Kyllä kahdensadan Saksan markan (400 mk) voima on sitten ihmeellinen.

Levyasemia, joiden kyljissä lähes järjestään luki joko Seagate tai Quantum, löytyi 2000 Suomen markkaa maksavasta 50 Megatavun ja 28 ms asemasta aina 20 000 markan hintaiseen yhden gigatavun ja 15 millisekunnin kolossiin. Erikoisuuksina voisi mainita 2,5 tuuman SCSI-levyaseman, joka piilotetaan 1040ST:n kuorien sisälle, ja josta noin 3000 Suomen markalla löytyy 40 megatavua sekä Syquestin 88 megatavun vaihtolevyasema, jolle hintaa kertyy vajaat 4000 Suomen markkaa.

Atarin kevyt linja

Atarilla voi jo sanoa olevan perinteitä kannettavien tietokoneiden valmistuksessa ja sille saralle asettuvat myös Atarin uutuuudet, ST Book ja ST Pad. Näistä messuilla esiteltiin vain Book. Pad tulee markkinoille kuulemma joulun alla. ST Book on noin kaksi kiloa painava kannettava mikro. Prosessori on tuttu 68000 ja käyttöjärjestelmä vanha TOS. Bookia voisi kuvailla väliyönniksi Stacyn (liian painava) ja Portfolion (olematon näyttö) väli-maastoon.

Book on muotoilultaan nykyisin vallalla olevaa slimline-designia, vahvuutta löytyy vain 35 mm. Muut strategiset mitat ovat 297 mm (leveys) ja 210 mm (hmm...syvyys). Henkilökohtaisesti jäin kaipaamaan kantokahvaa, mutta Book kulkee mukana kädessäkin. Ote on tällöin samanlainen kuin kiekonheitäjällä.

Muistia löytyy 1 - 4 Mt RAMista ja 20 Mt sisäiseltä kiintolevyllä, jonka kapasiteetti on tarkoitus kasvattaa sataan megatavuun vuoden loppuun mennessä. Hiiren virkaa laitteessa toimittaa elektroniikkapeleistä tutun ristinmuotoisen suuntaohjaimen tyylinen pyöreä laatta. Ohjaimen tuntui pieneltä, sen aiheuttamat kursorin liikkeet olivat konekohtaisesti voimakkaan persoonallisia (syy saattaa olla LCD-näytössäkin, joka ei tunnetusti ole niitä maailman nopeimpia) ja hiiren näppäimiä vastaavat painolaatat olivat tiellä ohjaimen etupuolella. Parempi sijointi olisi ollut ohjaimen takana tai kokonaan toisella kädellä hoidettavissa (paras ratkaisu). Näppäimistö sen sijaan oli hyvä. □